

VALL PALOU. DOS MIL ONZE

Daniel Giralt-Miracle, Comissari de l'exposició

D'ençà que el 1995 Vall Palou va decidir endinsar-se en els llenguatges de l'abstracció, ha treballat amb tenacitat per a formular unes opcions noves dins de l'informalisme que amplien i enriqueixen el seu particular llenguatge plàstic. De fet, mirant la seva obra, qualsevol persona pot descobrir la seva riquesa i varietat de registres i una voluntat d'experimentació insubornable que defuig fórmules i tòpics establerts per explorar altres territoris que eixamplen el fons i la forma de les seves pintures.

Tot i la coherència del seu discurs –de vegades més gestual, d'altres, més matèric i, ocasionalment, simbòlic–, hem decidit centrar el contingut d'aquesta exposició en allò que podríem denominar l'etapa 2011, és a dir, aquelles peces produïdes al llarg d'aquest any i totes aquelles altres realitzades anteriorment, però que no deixen de ser prolegòmens d'aquesta obra, perquè crec que el seu treball dels darrers anys no l'hem de veure com un deslliurament o renúncia de la figura o com un despreniment de les referències reals, ja que no és res més que un aprofundiment en l'abstracció més genuïna. Les seves, segueixen essent construccions (títol que fa servir per totes les obres), però resulten més rotundes, prescindeixen de retòriques accessòries i estan més ajustades en la seva forma i en el seu color, buscant una contundència plàstica pròxima a allò que en el Tao s'identifica amb el ku, la dimensió del buit, és a dir, tot allò que es troba en els límits del perceptible. Perquè si la figuració constreny i tanca, l'abstracció expandeix i obre els nivells de comprensió. I és que a Vall Palou, més que el finit, li interessa l'infinit, allò que va més enllà dels límits, ja siguin físics o mentals.

Hi ha dos factors que constaten aquesta voluntat amplificadora, un és la mida de les obres: grans superfícies que, per sobrepassar els formats convencionals, l'obliguen a manipular-les horitzontalment. L'altre factor és la manera de treballar la tela, ja que prescindeix dels seus límits i, en una concepció “all-over field”, defineix els camps pictòrics d'acord amb els seus propis estats físics i psíquics, sense seguir cap estilisme o codi formal determinat. De manera que en aquestes obres descobrim una voluntat decidida de fugir dels convencionalismes per donar sortida a una llibertat expressiva d'ampli registre, que tant pot manifestar el plaer com l'angoixa. El seu objectiu principal és situar l'espectador dins la seva experiència plàstica, atrapar-lo, fer-lo penetrar en el ple i el buit de les seves propostes, en la seva llum i obscuritat i compartir amb ell sentiments i els ritmes anímics de cadascuna de les seves vivències.

Progressivament, els plantejaments de Vall Palou han sofert una aproximació als punts de vista plàstics i als principis estètics de la cultura oriental. Si la tradició occidental ho ha centrat tot en la representació, en la “mimesi” defensada per Plató i Aristòtil, la cultura oriental, particularment la xinesa, defensa el “xin”, el binomi cor-ment. Per als asiàtics tot coneixement integra idees, pensaments empírics, sensacions, conviccions i estats afectius, per a ells, i també per a Vall Palou, l'absència d'elements simbòlics o al·lusions explícites a la realitat no és un obstacle per a entendre l'obra d'art, sinó tot el contrari, és un estímul, perquè ofereix un espai, un temps, una circumstància compartida, en la que tant important és l'emissor com el receptor, és a dir, l'artista i l'espectador, atès que el moment culminant d'aquest succés és aquell en què sorgeix l'harmonia entre els dos.

Arnau Puig ja va dir el 2004 que, en Vall Palou, tot és resultat d'una “acció directa”, d'un impuls que no s'atura fins arribar al final d'una idea o experiència determinada i encara que, en ocasions, el camí hagi pogut ser llarg, molt elaborat i patit, mai hi ha claudicació. Per això trobem unes peces que han emergit fluidament d'aquesta acció directa, compulsiva i

alliberadora, però també en trobem d'altres que deduïm que són resultat d'una baralla o d'un diàleg llarg. Com sigui, totes aquestes obres demanen una visita pausada, reflexiva, gairebé contemplativa, d'esperit tântric, que permeti descobrir el seu magnetisme i compartir no solament els seus arguments sinó també els seus propòsits.

En aquest recorregut identificarem igualment uns elements que formen part de la gramàtica de Vall Palou i que, per tant, trobem en la majoria de les seves creacions. Són els factors llum, moviment, espai i equilibri: la llum com a element que es trasllueix des del fons de les seves obres a través de diferents esclatxes. El moviment, com a dinàmica general de la superfície de la tela, com a vibració de tots els seus components. L'espai, com a gran teló de fons, com a aproximació a la infinitud, com a aspiració del còsmic. I l'equilibri i el seu oposat, el desequilibri, com a parts constructives, articuladores d'uns ritmes horitzontals, verticals, seqüencials o fractals que volen cohesionar el conjunt.

Acuradament elaborat i aplicat, el color té també un paper preeminent. Vall Palou potencia més el contrast que la concordança, i estableix una jerarquia de plans que juga amb les transparències, les sobreposicions, les reaccions atzaroses, la líquüefacció o el dripping. Cada estadi de l'aplicació del color admet intervencions que aporten qualitats específiques: reaccions amb la pintura fresca, gratatges en el procés d'assecar, rentats per aclarir els tons, decapats, envernissats parcials o totals, que li permet aconseguir una variada gamma de coloracions i tonalitats, que són part essencial del seu llenguatge.

Ja sigui per la seva articulació, per la fondària del seu camp visual, per la seva interactivitat cromàtica, per l'acoblament dels seus volums o per la seva mateixa densitat matèrica, els quadres que ara presentem escapen de la bidimensionalitat del pla perquè aconsegueixen una autèntica profunditat tridimensional, que en moltes ocasions reclama el reconeixement tàtil, com a enriquiment de l'experiència plàstica que proposa l'artista.

Com a especificitat d'aquesta exposició m'agradaria destacar el que anomeno "pintures negres" --manllevant la famosa denominació d'una sèrie d'obres de Goya--, que fem dialogar amb les ceràmiques de rakú. I m'agrada incidir en aquest conjunt de formes esclatants, concentrades en la seva energia i que s'obren a l'espai, de taques que no tenen res d'ornamental, que, amb la seva ambigüitat i estructuració, ens remetent al test de Rorschach, i que esdevenen una mostra d'autèntic tatxisme.

Resumint diria que, vistes en la seva totalitat, les obres de l'etapa 2011 de Vall Palou ens remetent, d'una manera o altra, a un cosmos en agitació, que varia dia a dia. I això no ens hauria de sorprendre perquè ella, com Heràclit, el filòsof del canvi, creu que res està quiet, que tot està sotmès a una transformació contínua i que tot es troba en estat de flux.

VALL PALOU. DOS MIL ONZE

Claudi Puchadas

"Vall Palou Dos Mil Onze" és el títol de l'exposició que Vall Palou presenta a la seva pròpia fundació, a Lleida, fins al 3 de febrer de l'any que ve, amb les obres fetes al llarg d'aquest any, al costat d'altres anteriors que ja s'hi acostaven pels seus trets formals, tècnics i conceptuals, en la seva trajectòria plàstica d'allunyament progressiu de la figuració, a la recerca de solucions noves i personals en el camí de l'informalisme històric.

Ja l'any 2001, vaig tenir l'honor d'escriure el text de presentació de l'exposició que va fer la Teresa a la ja desapareguda galeria Magdalena Baxeras de Barcelona, parlant aleshores d'unspaisatges interiors que amb el pas del temps han anat creixent ben regats per la seva profunditat espiritual i per la força d'una mà que ha sabut traduir en llenguatge plàstic, amb llum, moviment, espai, color i equilibri, tota aquella força existencial impalpable, però certa.

Les construccions actuals de Vall Palou (així titula totes les obres exposades), es mouen entre la gestualitat i la matèria, en formats grans que l'artista taca amb la seguretat que el propi gest posseix, sensible a la tensió que genera i a la possibilitat de trobar, despulat d'ornaments, aquell instant concret que congela l'emoció, en un espai buit i en un temps sense temps, que pot ser també nostre, si el contemplem amb la mirada que li correspon, lliure, neta, valenta i allunyada de qualsevol limitació típica, topica i convencional.

Obre't al cosmos pictòric de Vall Palou a través de l'exposició "Vall Palou Dos Mil Onze", que pots veure a la Fundació Vall Palou, a Lleida, fins al 3 de febrer de 2012, i continua enriquint, d'aquesta manera, la teva experiència de vida.